

Odpovědi na nejčastější dotazy: Porod a poporodní období

Pokud se Vaše psí (kočičí) kamarádka rozhodla předávat svou genetickou informaci na další pokolení a pokračovat v rodové tradici, porodu a období kolem něj se nevyhnete. Pro snadné zvládnutí tohoto nelehkého období jsme pro Vás připravili následující soupis užitečných rad a informací.

Gravidita u feny trvá průměrně 63 dní (58-70 dní). U kočky průměrně 63-66 dní. Zda je fena (kočka) březí poznáme nejlépe sonografickým vyšetřením 25.den po nakrytí. Pokud ultrazvuk prokáže jasné příznaky gravidity, můžete se pomalu připravovat na přírůstky Vaší zvířecí rodiny. První měsíc březosti nelze pozorovat žádné vnější příznaky. Od 2.poloviny březosti lze pozorovat zvětšování břicha, opatrnost, žravost, ke konci otok mléčné žlázy, případně sekreci mleziva. Pro hrubý odhad nástupu porodu se doporučuje ke konci gravidity každý den měřit teplotu v konečnicku. Ta by se měla u feny pohybovat v rozmezí 38,5-39°C. 24 hodin před začátkem porodu náhle klesá rektální teplota u některých fen až na 37°C. Tento ukazatel lze proto využít při odhadování doby porodu. Je samozřejmě pouze orientační.

Vlastní porod rozdělujeme na 3 fáze:

I.fáze - od počátku děložních kontrakcí po úplné otevření děložního krčku (tzv.fáze otevírací). Tato fáze trvá průměrně 6-12 hodin. Nastávající matka může být neklidná, nervózní, schovává se nebo naopak vyhledává pozornost majitele, může se třást, přecházet po místnosti nebo si vytvářet místo pro porod. Kočky často nahlas mňoukají, po nástupu porodu předou.

II.fáze - začíná při plném rozšíření krčku, vstupu 1.plodu do porodních cest, prasknutím plodového obalu a končí porodem posledního plodu a odchodem poslední placenty (fáze vlastního porodu). Charakteristické jsou výrazné kontrakce. Od začátku této fáze do vypuzení prvního potomka to může trvat i 4 hodiny. Další štěňata (koťata) přicházejí na svět obvykle v intervalu 20 min až 2 hodin (vzácně i více). V této fázi je důležitých několik aspektů: pokud fena velmi intenzivně tlačí nepřetržitě 30 minut bez efektu, je třeba vyhledat pomoc veterináře. Pokud odejde zeleně zbarvená hustá tekutina (příznak uvolnění placenty od děložní stěny) a štěně je vstouplé v porodních cestách, je třeba jej neprodleně vybavit (může se udusit- již nekomunikuje s matkou přes placentu). Pokud vyčnívá hlavička nebo nožky ven, je možno pečlivě umytou (eventuelně i desinfikovanou) rukou štěňátko plynulým citlivým tahem vybavit ven. Pokud to nejde, a fena neúspěšně delší dobu tlačí, vyhledejte porodnickou pomoc! Pokud fena netlačí déle než 6 hodin, je apatická, nestará se o štěňata a evidentně porod není ještě u konce, je třeba opět odborné asistence.

III.fáze - někdy se sem počítá i odchod placent, jindy pouze tzv.puerperium, tj.poporodní období, kdy odchází tzv.očistky. Je to hlenovitý sekret tmavě červené nebo hnědavé barvy, nezapáchá a není jej mnoho. Toto období trvá 1-3 týdny. Pokud by jste v této fázi pozorovali apatii, nechutenství, zvýšené pití, změnu charakteru očístek (hnisavé- žluté, zelené apod., zapáchající), zarudnutí, výrazný otok a bolestivost mléčné žlázy, je třeba s čerstvou matkou ihned vyhledat odbornou pomoc.

Ztížený porod: častěji se vyskytuje u miniaturních plemen, plemen brachycefalických (buldok, buldoček, mops, pekinéz apod.), někdy i u velkých plemen s extrémně početným potomstvem, u koček zřídka. Čím je fena starší, tím je výskyt častější.

Příznaky: 30 min trvalých, silných kontrakcí bez vypuzení plodu
více než 6 hodin od počátku kontrakcí
více než 2-3 hodiny mezi jednotlivými štěňaty
nařikání, evidentní bolestivost a nepřetržité olizování vulvy
velmi dlouhá gravidita (nad 70 dní)

Pokud skutečně nastanou při porodu nějaké komplikace a Vaší fence se nedaří dle očekávání, není důvod k panice. Prosím, kontaktujte nás. Jsme dostupní na mobilním telefonu, v době ordinačních hodin i na pevné lince. Až na vzácné nejvážnější případy (např. protržení dělohy při velmi silných dlouhodobě neúspěšných kontrakcích) nejde o minuty. Po příjezdu na kliniku Vám vyhradíme klidné místo, zavedeme rodičce notrožilní kanylu, dodáme chybějící tekutiny a energii v podobě glukózy. Po zjištění průchodnosti porodních cest se většinou aplikuje oxytocin (povzbuzovací injekce) a snažíme se manuálně vybavit štěňata přirozenou cestou. Pokud se dlouho nedaří, nebo fenka je již značně vysílená a další protahování porodu by ji mohlo ohrozit, přistupuje se k císařskému řezu. S ohledem na životy potomků se volí nejšetrnější a nejbezpečnější anestezie a štěňátka se vybaví chirurgickou ránou ve stěně děložní. Císařský řez se samozřejmě provádí pouze v nejnutnějších případech a zdaleka ne vždy je zapotřebí. Pokud však řídíme komplikovaný porod, je třeba s variantou císařského řezu vždy počítat.

Péče o štěňata

Štěně je vypuzeno většinou v plodovém vaku, obklopené tekutinou. Je třeba vak neprodleně roztrhnout, štěně vybavit ven, osušit a vytřít mu tlamičku. Při sušení a masáži hrudníku je stimulováno dýchání a srdeční činnost, štěně se nadechne a začne se ozývat. Poté jej můžeme předat feně, která jej olíže a nechá napít mleziva. Sání štěněte podporuje další vylučování oxytocinu a zlepšuje průběh porodu. Štěněti můžeme podvázat pupeční provazec (asi 0,5-1 cm od tělíčka) a pod podvazem odstříhneme provazec s placentou. Je třeba počítat placenty- kolik štěňat se narodí, tolik musí vyjít i placent. Většinou dochází k vypuzení několika štěňat a poté placent. Jednu placentu můžeme ponechat feně sníst. Obsahuje látky podporující stahy dělohy a zlepšuje průběh porodu. Štěně by se mělo napít mleziva během 2-3 hod po porodu. Zdravá štěňata v prvních 10-14 dnech po narození pouze pijí a spí. Neměla by se moc ozývat. Pokud tomu tak je, nemusí být vše v pořádku. Do 10 dne po narození mají zavřené oči. Pokud zpozorujete kapku hnisu ve vnitřním očním koutku, je třeba štěně co nejdříve přivést k ošetření. Ve 14 dnech po porodu je třeba odčervit štěňata i fenu, štěňata se poté odčervují každých 14 dní do stáří 3 měsíců. První očkování je ve stáří 6 týdnů.

Pokud budete mít v době gravidity, porodu a poporodního období Vašeho miláčka nějaké dotazy nebo problémy, prosím neostýchejte se a kontaktujte nás. Jsme dostupní na mobilním telefonu a pevné lince v době ordinačních hodin, mimo ordinační hodiny a o víkendech na mobilním telefonu. Děkujeme Vám za důvěru při poskytování péče Vašemu psovi.

Za kolektiv Kliniky ARVET,
MVDr. Kateřina Slabá